

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Most 2. 1. 2013
Č. j.: SRS 056899/2012

Oblastní odbor SRS
Pražská 765
440 01 Louny

Zpráva č. 20 - Oblastního odboru Louny o výskytu škodlivých organismů a poruch za období 29. 10. - 31. 12. 2012

1. Počasí

Na začátku období 29. 10. až 31. 12. pokračovalo typické podzimní počasí, charakteristické pro **listopad**. Převážně bylo polojasno až oblačno s dešťovými přeháňkami a mrholením. Místy se objevily mlhy a ranní přízemní mrazíky. V okresech severočeské hnědouhelné pánve (Chomutov, Most, Teplice, Ústí nad Labem), díky charakteru počasí opět zavládl inverzní stav atmosféry a následně došlo i k výraznému zhoršení rozptylových podmínek. Tato situace se pak v průběhu listopadu a prosince opakovala několikrát. Mnohde (Semilsko, ale i jinde), při teplotách -2°C až -5°C (ráno) v nižších polohách padal déšť se sněhem a nad 600 m. n. m. zůstával sníh ležet. Denní teploty se prakticky až do konce druhé dekády listopadu držely kolem 7°C a noční klesaly pod 5°C , lokálně i pod bod mrazu. V posledních dnech měsíce došlo k výraznému poklesu teplot, kdy se denní teploty držely kolem 0°C a noční klesaly k -5°C , v místech s protrhanou oblačností i níže. Bylo převážně zataženo s vydatným sněžením případně místními sněhovými přeháňkami. Přechody frontálních systémů byly provázeny silným větrem, což se projevilo (zvláště v otevřeném terénu) tvorbou návějí.

V **prosinci** (z počátku) charakter počasí přetrvával. Opět bylo převážně zataženo s vydatným sněžením případně místními sněhovými přeháňkami. Místy se však oblačnost krátkodobě prothávala a bylo slunečno. Následně došlo k výraznému poklesu teplot. Denní teploty se držely kolem -3°C a noční klesly k -10°C a v místech bez oblačnosti mnohem níže, například na Českolipsku pod -20°C , na Děčínsku k -15°C , na Litoměřicku k -17°C a na Semilsku (Jizerka, 9. 12.) pod -27°C . V celé oblasti bylo zaznamenáno sněžení, od středních poloh i velmi vydatné, nebo sníh s deštěm. V polovině měsíce ležela souvislá sněhová pokrývka i v nížinách. Na Děčínsku bylo ve vyšších polohách až 40 cm v nižších polohách pak 20 cm, na Liberecku dosahovala 10 – 20 cm dle nadmořské výšky a na Litoměřicku do 10 cm. Následovalo oteplení a denní i noční teploty se pohybovaly kolem 0°C . Z nízké oblačnosti vypadávaly dešťové přeháňky, místy i se sněhem, případně mrholilo a tvořila se mlha. Na rostlinách se tvořila ledová krusta. Při krátkodobém ochlazení se dešťové srážky změnily na vytrvalé sněžení. Až do konce období se pak teploty pohybovaly kolem 5°C ve dne a kolem 0°C v noci. Srážková činnost byla v podobě dešťových nebo sněhových přeháňek, případně mrznoucího mrholení. Sněhová pokrývka se udržela pouze v nejvyšších a chráněných horských polohách.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Charakter počasí v první polovině období prakticky všude umožnil dokončení sklizně cukrovky, kukuřice na zrno a pozdních odrůd jablek. Podmínky byly rovněž vhodné pro realizaci podzimních prací, jako je setí ozimých obilovin, chemické ošetření rostlin proti škodlivým organismům a podzimním plevelům, hnojení organickými hnojivy a jejich následné zapravení do půdy. V některých lokalitách byly aplikovány rodenticidy. Na Žatecku bylo až

60 % z ploch osetých obilovinami ošetřeno proti přenašečům viróz, v některých případech i dvakrát. Srážky, které před nástupem zimního mrazivého počasí spadly na nezamrzlou zem, umožnily nasycení půdního profilu vodou a tím i vytvoření vhodných počátečních podmínek pro přezimování veškeré vegetace.

OBILNINY

Na **Liberecku** jsou porosty rovnoměrně vzrostlé, bez mezer, v optimální růstové fázi a v dobrém stavu, bez chorob a škůdců. Na **Litoměřicku** jsou ozimé obilniny zasety, přičemž většina je rovnoměrně vzešlá a bez chorob a škůdců. Proběhlo ošetřování porostů proti **křísku polnímu (*Psammotettix alienus*)** a aplikace herbicidů. Jen lokálně jsou porosty poškozeny **hrabošem polním (*Microtus arvalis*)** a **krtkem obecným (*Talpa europia*)**. V přehoustlých porostech ozimých ječmenů dochází v nižších polohách okresu **Semily** (Turnovsko) k jejich žloutnutí.

PŠENICE OZIMÁ (RF 11-24 BBCH, tj. fáze 1. listu: 1. list rozvinutý až čtvrtá odnož viditelná)

Ve vyšších polohách okresu Liberec jsou porosty pod souvislou sněhovou pokrývkou.

Na Mostecku (Havraň, Korozluky, Odolice, Saběnice) i Teplicku (Měrunice), jsou porosty ozimých pšenic před zimou dobře urostlé. Velká část porostů byla ošetřena proti původci **virové zakrslosti pšenice (*Wheat dwarf virus*)** a proti **křísku polnímu (*Psammotettix alienus*)**.

V okrese Česká Lípa (Brniště, 13. 11.) byl, na základě podezření na výskyt škodlivých hlístic, odebrán vzorek. Laboratorně byl potvrzen škodlivý výskyt **kořenových háďátek rodu (*Pratylenchus spp.*)**. S ohledem na výskyt příznaků poškození, především na porostech odrůdy Henrik, lze usuzovat na odrůdovou náchylnost k výskytu tohoto patogena.

V okresech Litoměřice a Louny (na Žatecku - Vyškov, 2. 11.) byl pozorován slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**.

JEČMEN OZIMÝ (RF 14-25 BBCH, tj. fáze 4. listu: 4. list rozvinutý až pátá odnož viditelná)

Ve vyšších polohách okresu Liberec jsou porosty rovněž pod souvislou sněhovou pokrývkou.

V některých okresech oblasti (např. Česká Lípa, Chomutov, Liberec) nebyl škodlivý výskyt běžně sledovaných škůdců a chorob zaznamenán.

V okresech Litoměřice a Most (Havraň) bylo provedeno opakované ošetření proti **křísku polnímu (*Psammotettix alienus*)**, jako původci **virové zakrslosti ječmene (*Wheat dwarf virus*)**.

V okrese Louny (na Žatecku – Tuchořice, 24. 10. a na Podbořansku – Lubenec, 13. 11.) byly odebrány vzorky pro stanovení virových chorob **virová zakrslost ječmene (*Wheat dwarf virus*)** a **virová žlutá zakrslost ječmene (*Barley yellow dwarf virus*)**. Oba vzorky byly shledány jako negativní, tedy bez výskytu uvedených virových chorob.

V okrese Litoměřice jsou porosty místy slabě poškozeny **hrabošem polním (*Microtus arvalis*)**.

KUKUŘICE

V okresech Litoměřice a Semily, v místech pozitivního výskytu **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)** a v jejich bezprostředním okolí, byla realizována opatření k zamezení jeho dalšího výskytu a šíření.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 19-33 BBCH, tj. 6 až 9 a více listů vyvinuto až 3. internodium viditelné)

Na Liberecku je většina porostů připravena na přezimování, tedy v příznivé růstové fázi a s dobrým počtem rostlin na 1 m². Některé porosty jsou však přerostlé a husté, především v jižní části okresu (Příšovice). Na Litoměřicku (Podluský) a na Mostecku (Havraň) byly porosty ošetřeny proti přerůstání, někdy i dvakrát. V okrese Semily lze porosty hodnotit jako

zapojené až husté, jsou však i výjimky se slabými rostlinami. Částečně přerostlé porosty jsou na Teplicku (Hrob). Na Žatecku v okrese Louny lze všechny porosty hodnotit jako dobře zapojené, v dobrém zdravotním stavu, bez výskytu škodlivých organismů a připravené k přezimování.

V okrese Česká Lípa (Jezvė, 31. 10.) byl pozorováním potvrzen výskyt **nádorovitosti kořenů brukvovitých (*Plasmodiophora brassicae*)**.

V okresech Liberec (Chrastava, 30. 11.), Litoměřice (Podluský – i dospělci) a Louny (Hřivčice, 16. 11.), byl zjištěn první slabý výskyt vajíček **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)**.

Na Litoměřicku (Podluský) byl zaznamenán střední výskyt nor **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**.

Na Semilsku (Mašov u Turnova) bylo v tomto období zaznamenáno poškození porostů okusem **srnčí zvěři (*Capreolus capreolus*)**.

OKOPANINY **BRAMBORY**

Všechny vzorky konzumních brambor ze sklizně 2012, odeslané do diagnostické laboratoře v rámci průzkumu na karanténní bakteriózy v okrese Česká Lípa, byly shledány prosté výskytu původce **bakteriální hnědé hniloby bramboru (*Ralstonia solanacearum*)** a původce **bakteriální kroužkovitosti bramboru (*Clavibacter michiganensis* ssp. *Sepedonicus*)**.

ŘEPA CUKROVKA (RF 49 BBCH, tj. kořen dosáhl sklizňové velikosti)

Na Semilsku se uskutečňuje odvoz z polních deponií do cukrovaru dle sjednaného harmonogramu (delší doba uložení se však projevuje postupným snižováním kvality bulev). Prozatím je cukernatost okolo 18 stupňů a výnos dosahuje až k 100 t (u dobrého pěstitele).

PASTVINY, LOUKY, TTP

V rámci okresu Česká Lípa nebyly zaznamenány škodlivé výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**. Na Semilsku je napříč celým územím patrná jeho aktivní činnost vlivem poměrně teplého počasí a nezamrzlé půdy. Hodnocena je jako slabá až střední.

V okrese Semily je tomu obdobně i s aktivitou **krtky obecného (*Talpa europaea*)** a škodami způsobenými **prasetem divokým (*Sus scrofa*)**. (Výskyt černé zvěře podporuje přítomnost hrabošů a ponechané zbytky po mulčování porostů, kde tato zvěř hledá potravu. Napáchané škody však jsou někdy účelově nadhodnocovány.)

CHMEL (RF 97 BBCH, tj. dormance, listy a stonky odumřelé)

Ve chmelnicích Žatecka byly dokončeny veškeré podzimní práce, včetně dosazování chmele i jeho nová výsadba. V důsledku vyhnívání chmelových babek v letošním roce bylo vysázeno více hektarů nových chmelnic, než tomu bylo v minulých letech.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

HRUŠEŇ (RF 00 BBA, tj. zimní dormance, pupeny uzavřeny a kryty šupinami)

Na Liberecku (Pěnčín, 4. 12.) byl v rámci monitoringu přezimujících škůdců zjištěn slabý výskyt mšice **(*Aphididae* spp.)**.

JABLONĚ (00 BBA, tj. zimní dormance, pupeny uzavřeny a kryty šupinami)

Ve skladech na Semilsku pokračuje třídění a expedice sklizeného ovoce (vybarvení plodů je uspokojivé).

V okrese Liberec (Svijanský Újezd, 4. 12.) byl v rámci monitoringu přezimujících škůdců zjištěn slabý výskyt mšice jitrocelové (*Dysaphis plantaginea*), mšice jabloňové (*Aphis pomi*) a svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*).

Peckoviny

VIŠEŇ (RF 00 BBA, tj. zimní dormance, špičaté listové pupeny a zaoblené květní pupeny uzavřené a pokryté tmavě hnědými šupinami)

V okrese Liberec (Pěnčín, 4. 12.) byl v rámci monitoringu přezimujících škůdců zaznamenán slabý výskyt mšice třešňové (*Myzus cerasi*).

RÉVA VINNÁ (RF 00, tj. dormance)

Na Litoměřicku proběhla poslední sklizeň hroznů pro tzv. ledová vína.

OKRASNÉ DŘEVINY

Veřejná zeleň

Na Mostecku (Havraň u Nemaku, 31. 10.) byl na hlozích a dubech zjištěn výskyt zimních hnízd bekyně zlatořitné (*Euproctis chrysorrhoea*).

BRSLENY

Na Litoměřicku (Libotenice) byl zaznamenán slabý výskyt zimních vajíček mšice makové (*Aphis fabae*).

OSTATNÍ

Na Semilsku (Dolní Sytová, 8. 11.) dochází k poškození nadzemních částí mladých lesních stromků hrabošem mokřadním (*Microtus agrestis*), hrabošem polním (*Microtus arvalis*) a norníkem rudým (*Clethrionomys glareolus*).

V okrese Česká Lípa (Dubá a Jestřebí) bylo kontrolou v lokalitách s evidovaným výskytem bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*) zjištěno, že opatření, nařízená majitelům pozemků k jeho likvidaci v roce 2012, byla splněna.

Za Oblastní odbor Louny zpracoval: Ing. Aleš Janeček